

Interferen e  ntre eficientizarea procesului decizional administrativ  i modernizarea administra iei publice

Oleg SOLOMON,
doctorand, Academia de Administrare Public 

SUMMARY

In this article, we are going to discuss about two processes, which are very important for public administration, with references to decision-making process, and modernization of public administration. We'll study if between these two processes are any relations, and if they are, how these relations can affect any of these two processes. We'll search if the process of modernization of public administration implies also the improvement of administrative decision-making process. In the same context, we'll study how decision-making process can influence de process of modernization the public administration.

Via a  n sine presupune o sumă aritmetică ciclică de decizii, pe care indivizii le iau zilnic, pentru a- i asigura existen a  i bunăstarea în această lume aflată într-o perpetuă evolu ie. La fel  i activitatea func ional  a oricărei autorita i publice, presupune desf  urarea unui proces continuu de luare a deciziilor, pentru realizarea scopului  i obiectivelor institu ionale. Cu c t deciziile luate sunt mai bine fundamentate  i informate, cu at t mai vizibile sunt rezultatele ob inute prin implementarea acestora.

Procesul de luare  i implementare a deciziilor presupune utilizarea resurselor umane, financiare, materiale  i informaționale care, de obicei, sunt deficitare în cadrul organizațiilor publice.  n aceste circumstan e, c nd orice resursă se impune a fi economisită sau valorificată la maximum, c nd necesita ile cetățenilor cunosc o progresie continuă  i eterogenă, c nd func iile  i atribu iile autorita iilor publice au fost extinse, iar structura mic orat , c nd Republica Moldova trebuie să implementeze Acordul de Asociere la UE, eficientizarea procesului decizional administrativ ob ine un rol primordial pentru realizarea obiectivelor insti-

tu ionale proiectate, cu utilizarea de resurse minime.

Deciziile fundamentate temeinic  i judicios reprezintă temelia func ional  a oricărei activita i manageriale eficiente.  n lumea complexă  i contradictorie în care administrația publică activează, adoptarea și aplicarea unor decizii performante sunt din ce în ce mai dificile, dar extrem de necesare. Ultimele decenii marchează at t în plan teoretico-metodologic, c t  i în cel aplicativ o amplificare a procesului de cercetare a fenomenelor decizionale.  n procesele de formare  i perfecționare managerială se alocă un spa iu major problematicei decizionale  i îndeosebi dezvoltării capacit ii  i „know-how”-ului decizional. [1]

Obiectul activita ii administrației publice rezidă în satisfacerea în mod perpetuu a tuturor cerințelor esen iale  i comune întregii colectivita i umane. De aceea, activitatea instituțională a autorita iilor administrative trebuie să se bazeze pe ac iuni ra ionale  i eficiente de utilizare a resurselor, în scopul ob inerii unor rezultate maxime. Aceste ac iuni pot să rezulte doar din ni te decizii bine fundamentate  i argumentate

științific. Însă pentru a ajunge la astfel de decizii, sunt necesare, bineînțeles, organizarea și desfășurarea unui proces decizional administrativ structurat, transparent, informat și participativ.

Problematica deciziei a trecut în primul planul științelor, în general, și a celor psiho-organizaționale, în special, deoarece decizia reprezintă funcția esențială a conducerii. Majoritatea cercetătorilor consideră că a conduce înseamnă a lua decizii, cu toate că conducerea implică nu numai decizii, ci și alte funcții importante. [2] Totuși trebuie să recunoaștem faptul că, în funcție de gradul de corectitudine și transparență a deciziilor, se apreciază însăși eficiența conducerii. Pe de altă parte, este dificil de prezumat că, în lipsa unor procese decizionale și decizii judicioase, administrația publică ar putea fi una modernă. Decizia constituie punctul central al activității de management, întrucât ea se regăsește în toate funcțiile acestuia. Rolul deosebit al deciziei reiese și din faptul că integrarea unei organizații în mediul ambiant extern depinde de calitatea deciziilor luate în cadrul acesteia. [3]

Așadar, din cele reliefate până acum se deduce faptul că pentru a moderniza administrația publică este necesară o conducere eficientă a acesteia. Însă funcția de conducere se asimilează cu cea de luare a deciziilor, adică pentru a exercita un act de conducere eficient, trebuie ca deciziile adoptate în cadrul autorității publice administrative să fie cât mai raționale și mai comprehensive. Pentru a obține astfel de decizii, se impune ca însuși procesul decizional din respectiva autoritate să întrunească toate condițiile, elementele și etapele decizionale, prescrise de literatura de specialitate. Or, în lipsa unui proces decizional administrativ organizat, structurat, transparent, participativ, nu pot fi adoptate decizii eficiente, iar în lipsa unor decizii eficiente, adică în lipsa unei conduceri eficiente, nu poate fi realizată o activitate funcțională administrativă eficientă și eficace. Prin urmare, scopul și

obiectivele administrației rămân nerealizate. În aceste condiții, este evident faptul că nu ne aflăm în cadrul unei administrații publice moderne.

După cum evidențiam mai sus, complexitatea și dinamismul vieții sociale, cerințele permanente și sporite ale cetățenilor, austeritatea resurselor publice, precum și ritmul accelerat de dezvoltare a cunoștințelor și tehnologiilor informaționale constituie factorii ce invocă consolidarea capacității decizionale a autorităților publice administrative și modernizarea continuă a sistemului de administrație publică. Activitatea instituțională și funcțională a acestora reprezintă o agregare a tuturor deciziilor adoptate și implementate de către numelele autorități. Astfel, pornind de la ideea enunțată, constatăm faptul că eficiența și eficacitatea activității administrative sunt în raport de dependență cu calitatea deciziilor adoptate și implementate de către autoritățile menționate.

Potrivit literaturii de specialitate, eficiența reprezintă raportul cauzal dintre efecte și eforturi (rezultate obținute și mijloace angajate), astfel că pentru obținerea eficienței, este necesar ca efectele rezultate din utilizarea eforturilor să fie superioare. [4, p. 143]; [5, p. 91], [6, p. 64]; [7, p. 239] Eforturile se exprimă prin consumul de timp, de resurse materiale, financiare și umane. Efectele se identifică prin sporuri de profit, de venituri, economii de cheltuieli, salarii, economii de personal și sporuri de productivitate a muncii. [4, p. 143] Prin urmare, deducem faptul că eficientizarea procesului decizional presupune faptul că deciziile rezultate din acesta vor contribui la realizarea scopului și obiectivelor administrației, cu eforturi și resurse mai mici. Ceea ce înseamnă că resursele publice utilizate pentru pregătirea, elaborarea și adoptarea deciziilor, pentru implementarea, monitorizarea și evaluarea acestora, vor fi mai mici cuantificate monetar decât rezultatele și impacturile la fel cuantificate

monetar, rezultate din implementarea deciziilor.

Potrivit lui H. Simon, a fi eficient, înseamnă a alege cea mai scurtă cale  i cele mai ieftine mijloace pentru realizarea scopurilor dorite. [8, p. 9]

 n cadrul procesului de eficientizare, A. Androniceanu imprim  un rol deosebit resursei umane. Aceasta consideră că de folosirea eficientă a personalului, de eficiența muncii lui depind  nse i calitatea  i eficiența activităţii din administrația publică. Eficien a în organiza iile din sectorul public există atunci c nd acestea realizează  i furnizează serviciile publice corespunzătoare din punct de vedere calitativ  i cantitativ, asigur nd o gestionare corectă a tuturor resurselor potrivit nivelurilor stabilite. Prin urmare, institu ia publică este eficientă atunci c nd reu e te să- i realizeze misiunea  i obiectivele cu costurile planificate sau mai mici. Astfel, eficiența activităţii autorităţilor administrației publice se concentrează în calitatea actului administrativ, precum  i în capacitatea acestora de a rezolva problemele de politici publice. [9, p. 328]

Deci dacă administrația publică dispune de capacitatea administrativă de a elabora politici publice care solu ioneaz  efectiv problemele sociale existente la un moment dat, atunci acea administrație este una eficientă. Însă cunoa tem că doar politicile ra ionale pot să solu ioneze totalmente anumite probleme sociale, ceea ce, de altfel, ne face să infer m faptul că prin elaborarea unor decizii calitative administrația publică devine eficientă.

 n administrația publică, procesul decizional este descris de autorii I. Alexandru, A. Nego  , T. Oroveanu, Gh. Savu, E. Ticames, Corneliu Manda  i Cezar Manda, E. Albu, D. Brezoianu, A. Iorgovan, ca un proces cu caracter colectiv, care presupune participarea de natură politică, socială  i tehnică la acesta, asigur ndu-se, astfel, cunoa terea exactă a diferitelor aspecte ale domeniului în care urmează a fie luată decizia. Prin

urmare, gradul participării  i profunzimea acestora asigură eficiența deciziei administrative. Participarea în formele menționate este catalogată ca fiind unul dintre cele mai importante elemente cu ajutorul căruia se poate ob ine perfec ionarea procesului decizional în administrația publică. [10], [11], [12], [13] Drept urmare, notăm faptul că autorii nominaliza i operează cu o altă defini ie pentru eficientizarea procesului decizional  i a deciziei administrative. Ace tia nu mai analizează raportul dintre intrări  i ie iri ca indicator al eficienței, ci pun accentul pe participarea politică, tehnică  i socială la procesul decizional. Astfel, dacă în cadrul unui proces decizional se înregistrează participarea factorului politic, a funcționarilor publici profesioni ti  i a cetăţenilor, atunci deciziile rezultate din acel proces se consideră a fi eficiente. Noi considerăm totu i că participarea acestor trei elemente la procesul decizional contribuie la realizarea efortului de eficientizare a acestuia, dar nu este determinantă.

Analiz nd defini iile expuse cu privire la eficientizare, vom elabora propria defini ie cu privire la eficientizarea procesului decizional administrativ  i aceasta nu pentru a nega defini iile citate, dat pentru a ne exprima propria viziune cu privire la conceptul  i con inutul eficientizării. A adar, noi considerăm că eficientizarea procesului decizional administrativ reprezintă totalitatea activităţilor întreprinse de administrația publică pentru perfec ionarea continuă a resursei umane, identificarea  i adoptarea celor mai inovative abordări decizionale, transparentizarea  i implicarea cetăţenilor în luarea deciziilor, în vederea ob inerii rezultatelor maxime cu utilizarea de resurse minime. După cum se observă, elementele principale ale defini iei elaborate sunt  nstruirea continuă a personalului cu atribu ii decizionale, inovarea metodologiei de desf  urare a procesului decizional, transparentizarea procesului decizional și implicarea cetăţenilor în desf  urarea  i luarea

deciziilor. Combinată armonios, sinergia acestor elemente trebuie să conducă la realizarea completă a scopului și obiectivelor decizionale, cu minimum de resurse utilizate.

Cercetând metodele de eficientizare a procesului decizional în contextul modernizării administrației publice din Republica Moldova, vom analiza în continuare dacă între aceste două procese există careva interferențe și dacă există, atunci cum interacționează acestea între ele.

În acest context, trebuie să recunoaștem faptul că modernizarea administrației publice reprezintă un deziderat al zilelor noastre, a cărui realizare nu mai poate fi tergiversată, în condițiile în care repercusiunile crizei economico-financiare sunt din ce în ce mai împovărătoare. Aceasta reclamă micșorarea cheltuielilor publice, dar menținerea sau chiar îmbunătățirea calității actului administrativ. Astfel, misiunea autorităților publice administrative a devenit foarte complexă și complicată. Administrația docilă care doar ascultă de factorul politic și execută întocmai dispozițiile acestuia, nu dispune de capacitatea administrativă necesară pentru depășirea acestor provocări.

Astăzi, Republica Moldova are nevoie de o administrație modernă orientată spre rezultate și cetățean, ale cărui nevoi și cerințe trebuie plasate în centrul activității administrative. Astfel, unul dintre elementele inerente ale procesului de modernizare a administrației publice este îmbunătățirea calității deciziilor adoptate în cadrul acesteia. Pentru aceasta, este necesară consolidarea relațiilor cu cetățenii, eliminarea corupției și formarea unui corp de funcționari publici profesioniști și neutri din punct de vedere politic. În cazul în care administrația publică duce lipsă de funcționari publici cu cultură generală, pregătire profesională, apolitici, morali și noncorupți, calitatea procesului decizional și a deciziilor rezultate va fi direct proporțională cu potențialul acestora. În consecință, resursele publice vor fi disipate, eficiența în sectorul public va

lipsi cu desăvârșire, cetățenii își vor pierde încrederea în actul guvernamental, iar organismul administrativ va deveni o povară pentru stat și cetățeni.

Profesorul A. Sîmboteanu reliefează în una din lucrările sale, că integrarea europeană este un deziderat fundamental al Republicii Moldova, care poate fi realizat pe calea democratizării sistemului politic și modernizării administrației publice. Modernizarea administrației publice este de neconceput fără asigurarea unui grad mai înalt de profesionalism al funcționarilor publici, lucru posibil doar prin delimitarea funcțiilor politice de cele administrative și promovarea unei politici de personal meritocratic. [14, p. 27] Aceeași opinie este exprimată și de A. Androniceanu, care consideră că numai un nivel înalt de pregătire profesională, formată în baza celor mai noi cunoștințe de specialitate poate asigura ca deciziile să conțină soluții inovatoare și realiste, care să contribuie la satisfacerea maximă a cerințelor sociale, la îmbunătățirea nivelului de trai al cetățenilor și la modernizarea administrației publice. Pentru a ajunge la modernizare, administrația publică trebuie să stabilească cu mare precizie echilibrul între activitatea cotidiană de implementare a politicilor și furnizarea serviciilor publice, pe de o parte, și exercitarea funcțiilor strategice de anticipare a nevoilor sociale, prioritarizare a competențelor și sarcinilor, precum și de perfecționare a funcționarilor publici, în vederea satisfacerii nevoilor cetățenești, într-un mod cât mai eficient și efectiv, pe de altă parte. [9]

Nivelul înalt de pregătire profesională a personalului, formată în baza celor mai noi cunoștințe de specialitate, poate asigura ca deciziile să conțină soluții inovatoare și realiste, care să contribuie la satisfacerea maximă a cerințelor sociale, la îmbunătățirea nivelului de trai al cetățenilor și la modernizarea administrației publice. Așadar, administrația publică, ca să fie modernă, trebuie să producă decizii inovatoare și re-

alizabile, care să se soldeze cu satisfacerea completă a interesului general al cet  tenilor  i ridicarea nivelului de bunăstare a acestora.

Potrivit lui I. Alexandru, modernizarea administrației este un proces continuu. [10, p. 830] Aceasta presupune faptul că administrația publică trebuie să identifice, în mod constant  i consecvent, acele metode inovative, care i-ar permite să desf  oare procese decizionale calitative, care să se finalizeze cu decizii administrative eficiente  i rezultative.

Verbul *a moderniza*, care inter alia, este tot mai des utilizat în literatura de specialitate, semnifică, în primul r nd, a actualiza, a încerca recuperarea unei  nt zieri, trec nd de la o organizare statică caracterizată prin iner ie la una plină de dinamism, adaptată unui mediu aflat în transformare rapidă. Totodată, a moderniza înseamnă a se adapta la modernitate, a adopta comportamente moderne, considerate inovatoare în raport cu cele precedente. [4, p. 163]

Din defini iile enun ate de cercetătorul I. Verboncu, rezultă faptul că administrația publică, pentru a fi modernă, trebuie să se comute de la organizarea statică de iner ie la una dinamică, prin adoptarea comportamentelor moderne considerate inovatorii în raport cu cele anterioare. Însă cum se poate renun a la iner ia instituțională, recupera unele omisiuni func ionale, implementa alte metode administrative inovative, dacă calitatea resursei umane publice r m ne aceea i, iar procesul decizional continuă să fie desf  urat potrivit principiilor sistemului de administrație clasică. Sesizăm faptul că  i I. Verboncu pune accentul pe inovare pentru a se ajunge la modernizarea administrației, ceea ce, de fapt, presupune inovarea procesului decizional administrativ.

 n opinia lui A. S mboteanu, modernizarea  ntrune te reorganizarea  i reformarea dimensiunilor programatice  i politice ale administrației, prin implementarea unor principii moderne  i ajustarea sa la inova iile timpului, adică la rigurile europene. [15, p.

248] în defini ia profesorului A. S mboteanu, la fel se eviden iaz  necesitatea adop arii unor principii moderne  i a inova iilor, pentru modernizarea administrației publice.  n contextul în care Republica Moldova a semnat Acordul de Asociere la UE, prezen a  i func ionarea unei administrații moderne reprezintă un imperativ na ional stringent de realizat. Pentru aceasta, considerăm că este necesară eficientizarea în mod urgent a serviciului public  i a procesului decizional administrativ.

Din punctul nostru de vedere, orice administrație publică, indiferent de stat, nu poate fi considerată modernă, dacă corpul de func ionari publici nu este bine pregătit  i noncorupt, iar procesul decizional administrativ nu este  tiin ific, transparent  i participativ. Astfel, considerăm că modernizarea administrației publice reprezintă procesul continuu de perfecționare a resursei umane potrivit celor mai recente metode de instruire, precum  i inovarea metodologiei de organizare, desf  urare  i încheiere a procesului decizional administrativ, prin utilizarea completă a poten ialului tehnologiei informaționale  i a celui existent la cet  teni, în vederea îndeplinirii complete  i calitative a misiunii de bază a administrației.

Este evident, inclusiv din cercetările menționate anterior, că unul dintre elementele de bază ale procesului de modernizare a administrației publice, este  mbun  ţirea procesului decizional administrativ. Odată cu inovarea procesului decizional, resursele utilizate pentru elaborarea, adoptarea, implementarea  i evaluarea deciziilor vor fi mai diminuate, iar rezultatele  i impacturile ob inute în urma implementării acestora vor fi maxime. Din moment ce interesele generale ale cet  tenilor vor fi satisfăcute totalmente de deciziile implementate, iar nivelul de trai al acestora va cunoa te un trend ascendent, nimeni nu va putea nega faptul că administrația publică ce deserve te ace ti cet  teni nu este una eficientă  i modernă.

Prin urmare, vom conchide, că eficientizarea procesului decizional administrativ dispune de implicații directe și pozitive asupra efortului de modernizare a administrației publice. Totodată, constatăm faptul că și procesul de modernizare a administrației publice poate suscita eficientizarea actului decizional.

BIBLIOGRAFIE

1. Parcalabu D., Modiga G. Traiectorii ale modernizării și reformei în administrația publică din România.// Administrația statului Republicii Moldova la 20 de ani de independență. Materiale ale sesiunii de comunicare științifică. Chișinău: S. n., 2012, p. 124-131.
2. Zlate M. Tratat de psihologie organizațional-managerială. Iași: Polirom, 2007, 673 p.
3. Burduș E., Căprărescu Gh. Fundamentele managementului organizației. București: Economica, 1999, 512 p.
4. Verboncu I. et al. Management public. Buc.: Ed. Universitară, 2005, 871 p.
5. Profiroiu M. Managementul organizațiilor publice. București: Ed. Econ., 2001, 192 p.
6. Mungiu-Pippidi A., Ioniță S. Politici publice: teorie și practică. Iași: Polirom, 2002, 352 p.
7. Mărcine V. Decizii manageriale. Îmbunătățirea performanțelor decizionale ale firmei. București: Economica, 1998, 318 p.
8. Simon H. Comportamentul administrativ (Studiu asupra proceselor de luare a deciziilor în structurile administrative). Chișinău: Î.E.P. Știința, 2004, 300 p.
9. Androniceanu A. Noutăți în managementul public. Ed. a III-a rev. Buc.: Ed. Universitară, 2008, 380 p.
10. Alexandru I. Tratat de administrație publică. București: Universul Juridic, 2008, 969 p.
11. Alexandru I., Căraușan M., Bucur S. Drept administrativ. Ed. a III-a, rev. și adăug. Buc.: Universul Juridic, 2009, 522 p.
12. Albu E. Drept administrativ și știința administrației. Partea a II-a. Buc.: Ed. Fundației România Mare, 2007, 272 p.
13. Brezoianu D. Dreptul administrativ și știința administrației. Buc.: Ed. Paideia, 1994, 183 p.
14. Sîmboteanu A. Determinante conceptual-metodologice și aplicative între democratizarea sistemului politic și modernizarea administrației publice.// Modernizarea administrației publice în contextul democratizării sistemului politic și proceselor integraționiste a USM, 2010, p.13-29.
15. Sîmboteanu A. Administrația publică: prin reformare spre modernizare. Chișinău: CEP USM, 2013, 327 p.

Prezentat: 1 octombrie 2015.

E-mail: soacbu77@yahoo.com